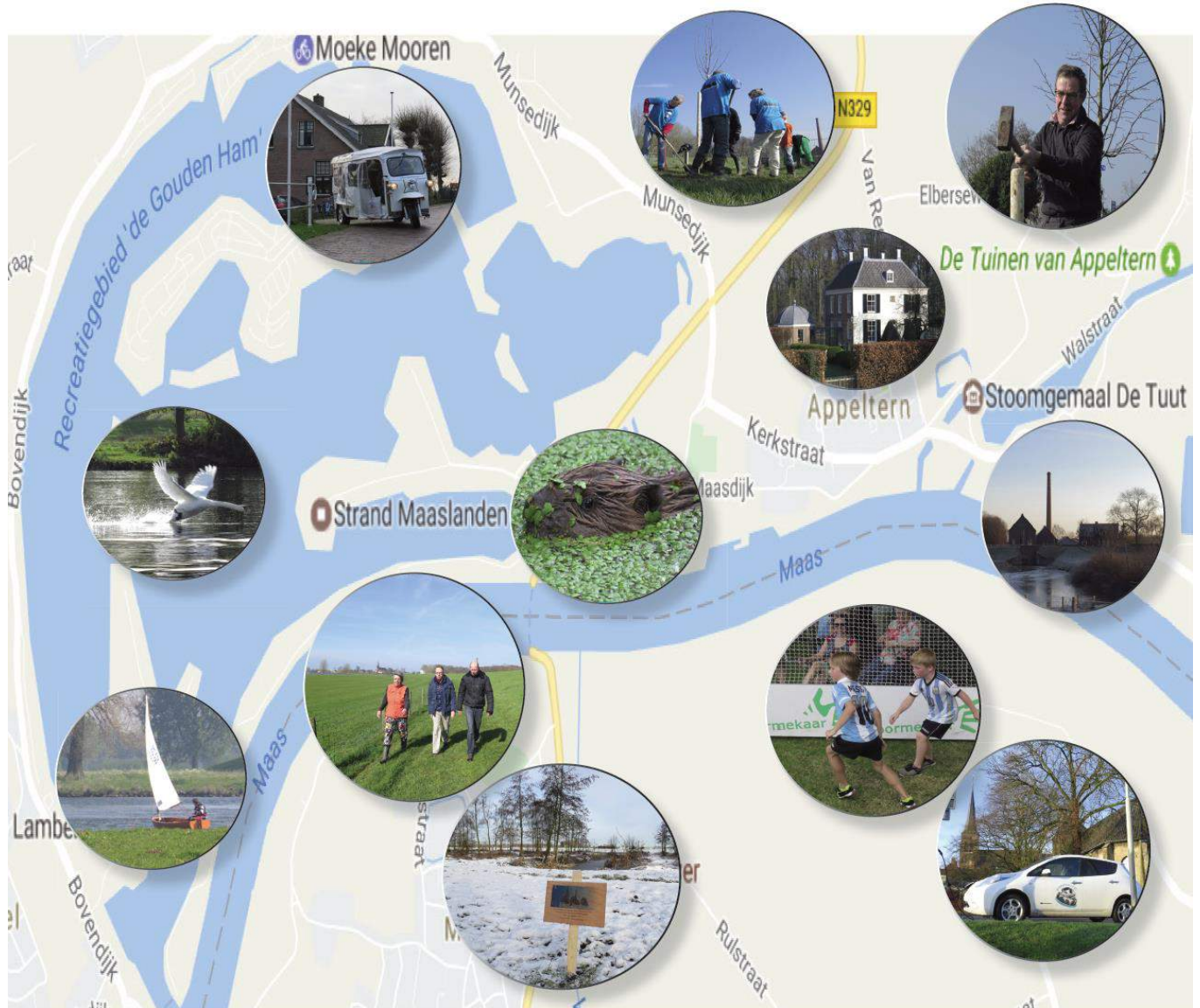

KANSEN VOOR APPELTERN

Dorpsplan 2017-2022

Samenvatting

Voor u ligt het DorpsOntwikkelPlan (DOP) van het dorp Appeltern. Het belangrijkste doel van een dorpsplan is de kwaliteit van de leefbaarheid van het dorp en de omgeving behouden en waar mogelijk verbeteren. Kortom, door het maken van een dorpsplan geven bewoners antwoord op de vraag: “hoe zien we de toekomst van ons dorp”.

In dit plan definiëren we ‘leefbaarheid’ als het aantrekkelijk en/of geschikt maken van een gebied of gemeenschap om er te (blijven) wonen en/of te werken. Bij de beoordeling van de mate van leefbaarheid spelen verschillende factoren een rol, zoals de aanwezigheid van voldoende voorzieningen, gevoel van veiligheid, sociale factoren en de samenwerking met (lokale) overheden.

Het plan geeft een kader aan voor de ontwikkelingen in Appeltern in de komende jaren en vormt daarmee een stevige basis voor lopende en toekomstige activiteiten. Het plan wordt ook gebruikt voor de communicatie met de (lokale) overheden.

In het dorp Appeltern tekende zich in de afgelopen jaren een sterk proces van ontgroening en vergrijzing af. Er zijn nauwelijks primaire maatschappelijke voorzieningen aanwezig en wat er wel is dreigt te verdwijnen of is al verdwenen. Investerings op verschillende terreinen zijn nodig om te voorkomen dat Appeltern in een neerwaartse spiraal terecht komt. Vroeger kenden mensen in dorpen elkaar en werden veel hulpvragen door het eigen netwerk opgelost. Tegenwoordig zien we dat deze netwerken niet sterk meer zijn en hulpvragen blijven liggen.

De afgelopen jaren zijn diverse initiatieven gestart, succesvol afgerond of naar de achtergrond verdwenen en gestopt. Het grootste gedeelte van deze initiatieven is gedragen en uitgevoerd door inwoners uit het dorp zelf. De tijden zijn veranderd en het is noodzakelijk om zo veel mogelijk de doelstellingen van al die verschillende initiatieven te bundelen tot een gezamenlijke aanpak.

Samenwerking en verbinding is gezocht met inwoners, (lokale) ondernemers, school, gemeente en provincie. Hiervoor zijn verschillende methoden en manieren van communicatie ingezet zoals in het plan te lezen is. Zo zijn verschillende initiatieven en ideeën al concreet uitgewerkt en zijn er nog ideeën genoeg om in de nabije toekomst verder op te pakken. Allemaal met als doel de leefbaarheid voor inwoners in Appeltern verder te verbeteren en te behouden.

De bij bewoners, organisaties en bedrijven opgehaalde ideeën en initiatieven zijn gebundeld in themagroepen. Momenteel zijn zeven themagroepen actief met elk een eigen doelstelling, maar allen gericht op het uitwerken van een centrale visie.

- Themagroep Bouwen en wonen: onderzoekt de behoeften over wonen/bouwen onder de inwoners en de mogelijkheden om hieraan invulling te geven;
- Themagroep Jeugd: onderzoekt de behoeften onder de jongeren (7-17 jaar) en de mogelijkheden om concrete verbeteringen te realiseren;
- Themagroep Levend Landschap: werkt aan behoud van cultureel erfgoed, in stand houden van natuur voor mens/dier, verfraaien van het dorp, verbinden natuur via loop-/struinaroutes;
- Themagroep Veiligheid: werkt aan het verbeteren van gevoel van veiligheid binnen het dorp;
- Themagroep Voorzieningen: onderzoekt de behoefte aan een winkel-, ontmoetings- en servicepunt binnen Appeltern (WOS);
- Themagroep Zorg: onderzoekt de mogelijkheden tot het realiseren van (eigen) zorg.
- Themagroep Marketing, PR en communicatie: ondersteunt het bestuur en themagroepen van het DPA op het gebied van publiciteit, communicatie en imago.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het dorp Appeltern nader beschreven. Er wordt ingegaan op de ligging en geschiedenis, de ontwikkeling van de bevolking en de relatie van het dorp met haar omgeving. Ook wordt er ingegaan op de achtergronden van het willen schrijven van een DorpsOntwikkelpPlan en de wijze waarop het plan tot stand is gekomen.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de visie voor de komende jaren. De sterke punten en de punten ter verbetering worden nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste stakeholders zoals geïdentificeerd het afgelopen jaar.

In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste thema's en onderwerpen beschreven zoals deze zijn opgehaald bij de inwoners en ondernemers in en rondom Appeltern. Ook worden de nu actieve themagroepen voorgesteld samen met de doelstellingen van deze themagroepen.

In hoofdstuk 5 wordt tenslotte beschreven welke activiteiten op dit moment worden uitgewerkt door de actieve themagroepen en wat het vervolg proces voor de komende periode zal zijn.

In de bijlage kunnen uitwerkingen worden gevonden van de droomavond, de avond met de stakeholders, de uitwerking van de themagroepen en de uitwerking van de woonenquête.

Inhoud

1. Voorwoord	5
2. Het dorp Appeltern	6
2.1 Appeltern	6
2.2 Ontwikkeling bevolking	7
2.2.1 Appeltern en de omgeving	8
2.3 Wat willen we met het dorpsplan bereiken?	9
2.4 Proces van totstandkoming	9
2.4.1. Kwadranten methode	9
3 Visie	11
3.1 Visie voor de komende jaren	11
3.2 Sterkte/zwakte analyse	12
3.3 Belangrijke stakeholders	12
4 Belangrijke thema's en onderwerpen	13
4.1 Droomavond bewoners Appeltern	13
4.2 Themagroep Bouwen en Wonen	13
4.3 Themagroep Jeugd	14
4.4 Themagroep Levend Landschap	14
4.5 Themagroep Veiligheid	14
4.6 Themagroep Voorzieningen	15
4.7 Themagroep Zorg	15
4.8 Themagroep Marketing, PR en communicatie	15
4.9 Overige punten	15
4.10 Ondernemers in en rondom Appeltern	15
5. Tot besluit	17
Bijlagen	18
Bijlage 1. Woondroom: Appeltern in 2025	18
Bijlage 2. Uitwerking stakeholderavond (november 2016)	19
Bijlage 3. Uitwerking van de verschillende themagroepen	23
Bijlage 4. Uitwerking woonenquête	28
Bijlage 5. Actie- en aandachtspunten droomavond (januari 2016)	31

1 Voorwoord

Voor u ligt het dorpsplan voor de komende jaren: Kansen voor Appeltern. De eerste activiteiten om te komen tot een dorpsplatform zijn gestart in mei 2014, met het lanceren van een website en de oproep voor kandidaten voor het bestuur. Eind 2014 is Stichting DPA (Dorpsplatform Appeltern) per notariële akte opgericht.

Vanaf medio 2015 is er door een aantal inwoners van Appeltern hard gewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak voor een DorpsOntwikkelingsPlan (DOP). Procesbegeleiders van de Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland (DKK) ondersteunden hierbij.

Het belangrijkste doel van een dorpsplan is de kwaliteit van de leefbaarheid van het dorp en de omgeving behouden en waar mogelijk verbeteren. Kortom, door het maken van een dorpsplan geven bewoners antwoord op de vraag: “hoe zien we de toekomst van ons dorp”.

Een eerste presentatie aan de dorpsbewoners vond plaats in de zomer van 2015. Deze bijeenkomst kon rekenen op een grote belangstelling. Voor een deel kwam dat door een aantal ontwikkelingen (sluiting van een basisschool en het plan “gouden kans”) die de noodzaak voor het organiseren en mobiliseren van de gemeenschap om de leefbaarheid te behouden en te verbeteren, onderstreepte.

In samenwerking met de DKK is in december 2015 gestart met het maken van een dorpsplan. Tijdens een ‘droomavond’ in januari 2016 hebben de aanwezigen kunnen aangeven welke onderwerpen hen het meest bezighield of aansprak. Aan de hand hiervan is een visiedocument opgesteld en is de oogst van de avond opgedeeld in verschillende thema’s en themagroepen.

De themagroepen zijn volledig afhankelijk van de medewerking van inwoners. Samen met het bestuur van het DPA en de stuurgroep leden, maken zij zich sterk voor het behouden en vergroten van de leefbaarheid van Appeltern. Na het ontwikkelen van een visie wordt gewerkt aan het realiseren van de vele ideeën, die in dit plan staan vermeld.

In dit plan definiëren we ‘leefbaarheid’ als het aantrekkelijk en/of geschikt maken van een gebied of gemeenschap om er te (blijven) wonen en/of te werken. Bij de beoordeling van de mate van leefbaarheid spelen verschillende factoren een rol, zoals de aanwezigheid van voldoende voorzieningen, gevoel van veiligheid, sociale factoren en de samenwerking met (lokale) overheden.

In dit dorpsplan leest u antwoorden op vragen als

- Waarom hebben we een dorpsplan nodig?
- Wat willen we met het plan bereiken?
- Op welke wijze willen we invulling geven aan het plan?

Het plan geeft een kader aan voor de ontwikkelingen in Appeltern in de komende jaren en vormt daarmee een stevige basis voor lopende en toekomstige activiteiten. Het plan wordt ook gebruikt voor de communicatie met de (lokale) overheden.

Begin 2017 is het plan tijdens een dorpsavond gepresenteerd aan de dorpsbewoners. Daarbij vond een presentatie van de verschillende themagroepen plaats en werd inzicht gegeven in al behaalde resultaten.

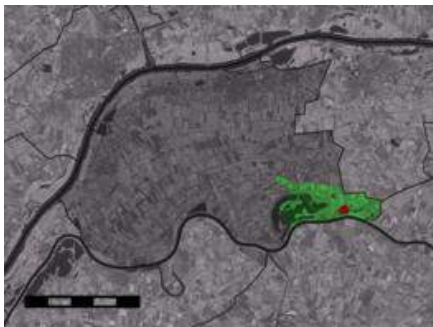
Stuurgroep Dorpsplan Appeltern

2. Het dorp Appeltern

2.1 Appeltern

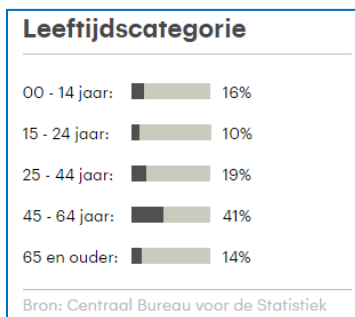
Appeltern is een klein dorp aan de Maas met een strategisch gunstige ligging op slechts enkele autominuten van Oss en Druten. Bovendien is er een snelle aansluiting via N322 op de snelwegen A15 A50 en A73. Wie voor het eerst in Appeltern komt, zal de afwisseling van natuur, water, boerenbedrijvigheid en wonen kunnen waarderen.

Al meer dan 1000 jaar is de plaats van de Heerlijkheid Appeltern bewoond. Bewijzen hiervan gaan terug tot het jaar 1134 (<http://www.heerlijkheidappeltern.nl/geschiedenis/>). Ook zijn er een aantal oude gebouwen te vinden uit deze tijd, zoals de Protestantse kerk, een van de oudste gebouwen in de gemeente West Maas en Waal.

Figuur 1: Appeltern aan de Maas

Appeltern is een voormalige gemeente in het land van Maas en Waal en heeft ongeveer 820 inwoners. Hiervan zijn 415 man en 405 vrouw. De leeftijdscategorie 45 t/m 65 jaar is het sterkst vertegenwoordigd. Met 50% zijn de meeste personen gehuwd, 6% van de inwoners is gescheiden.

Figuur 2: Verdeling bevolking per leeftijdscategorie

Appeltern kent ongeveer 330 huishoudens, met een gemiddelde grootte van 2,5 gezinsleden. 40% van de huishoudens hebben kinderen, 38% heeft geen kinderen. De resterende 22% betreft 1 persoonshuishoudens.

Tegenwoordig behoort Appeltern tot de gemeente West Maas en Waal (sinds 1985). Appeltern heeft een actieve veerverbinding met Megen (Noord-Brabant) aan de overkant van de Maas. Appeltern bestrijkt een gebied van 633 hectare, waarvan 193 hectare aan meren, sloten en andere wateren. Per vierkante kilometer wonen ongeveer 187 personen.

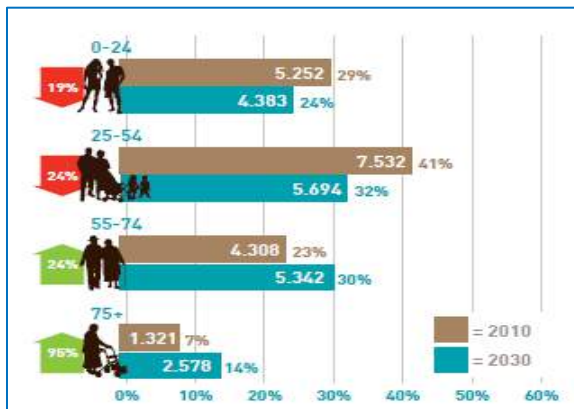
In Appeltern zijn meerdere verenigingen actief variërend van kaartclubjes tot muziek-, toneel- en sportverenigingen. Ook hebben sommige buurten zich in buurtverenigingen georganiseerd. (<http://www.mooi-appeltern.nl/verenigingen>).

Tegenwoordig is Appeltern vooral bekend vanwege De Tuinen van Appeltern, Stoomgemaal De Tuut, Heerlijkheid Appeltern, Forellenvisvijvers 't Mun, Moeke Mooren en de gunstige ligging nabij het watersportgebied De Gouden Ham.

2.2 Ontwikkeling bevolking

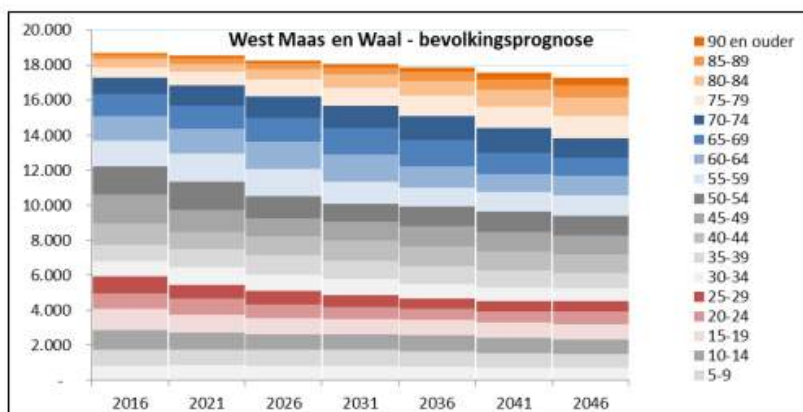
In het dorp tekende zich in de afgelopen jaren een sterk proces van ontgroening en vergrijzing af. Er zijn nauwelijks primaire maatschappelijke voorzieningen aanwezig en wat er wel is dreigde te verdwijnen of is al verdwenen. Investerings op verschillende terreinen zijn nodig om te voorkomen dat Appeltern in een neerwaartse spiraal terecht zou komen. Vroeger kenden mensen in dorpen elkaar en werden veel hulpvragen door het eigen netwerk opgelost. Tegenwoordig zien we dat deze netwerken niet sterk meer zijn en hulpvragen blijven liggen.

Uit een studie uit 2013, waarbij een doorkijkje is gemaakt richting 2020, is gebleken dat de bevolkingsopbouw van West Maas en Waal een verschuiving vertoont. Vooral de oudere leeftijdscategorieën kennen een sterke stijging. Je zou kunnen zeggen dat er vergrijzing optreedt binnen Appeltern (zie figuur 3). Jonge mensen trekken weg uit Appeltern en zijn moeilijk te overtuigen om hier te blijven wonen en ouderen die hier wel blijven wonen, kunnen steeds moeilijker zelfstandig blijven naarmate ze ouder worden.

Figuur 3 Bevolkingsontwikkeling, Kernplan Appeltern 2013

Appeltern loopt hiermee in de pas met de landelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in Maas en Waal in het bijzonder. In de recent uitgebrachte Monitor Wonen-Zorg Provincie Gelderland 2016 is deze ontwikkeling zelfs onderzocht tot 2046. Uit een algemene bevolkingsprognose blijkt dat de Gemeente West Maas en Waal een daling laat zien (zie figuur 4). Ook is af te lezen dat de leeftijd van de inwoners stijgt binnen een krimpende bevolking. De groep in de leeftijd van 50+, 70-74 en 85+ jaar neemt toe.

Figuur 4: Bevolkingsprognose West Maas en Waal, Monitor Wonen-Zorg provincie Gelderland 2016

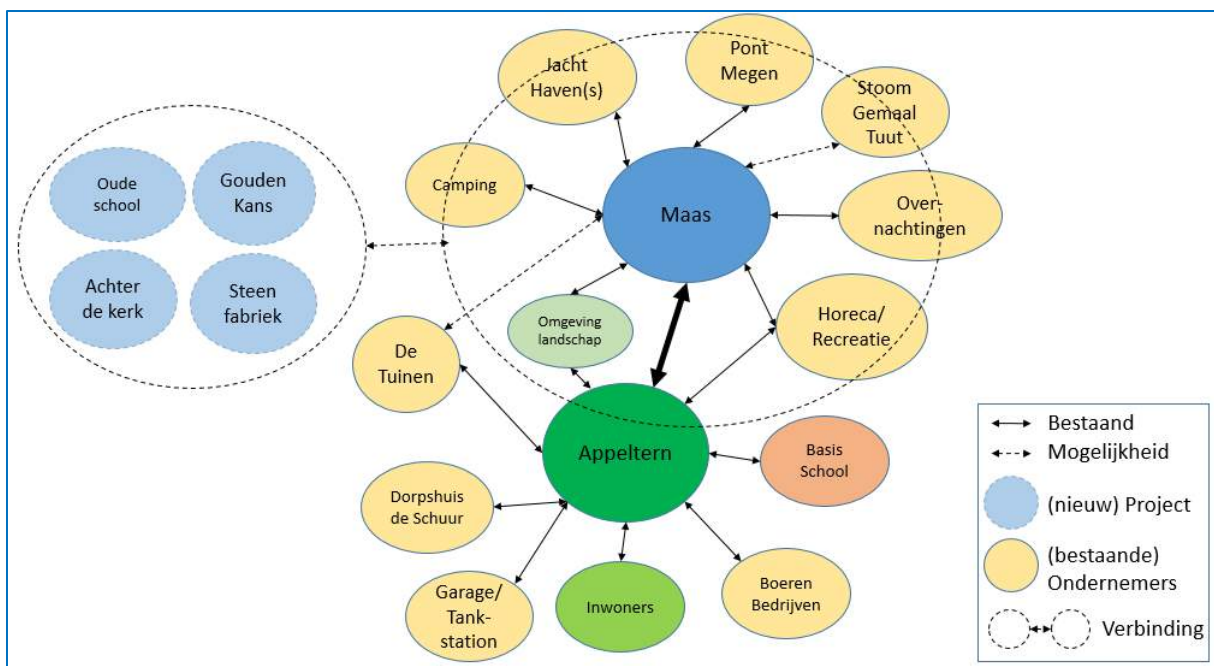
Samengevat:

- Het aantal mensen binnen Maas en Waal zal in de toekomst dalen;
- Het aantal ouderen (55+ en 85+) zal binnen deze groep sterk toenemen;
- Het aantal jongeren (0-24) zal binnen deze groep afnemen;
- Het aantal mensen in de leeftijdscategorie tot 54 zal afnemen;
- Er ontstaat een andere mix van inwoners binnen Appeltern, met andere behoeften.

De nieuwe realiteit is dat er dus een vergrijzing optreedt binnen West Maas en Waal. Om dit soort ontwikkelingen het hoofd te bieden, is daadkrachtige aanpak van zaken nodig. In de dorpen zijn al veel vrijwilligersinitiatieven actief. Het merendeel richt zich echter vooral op hun eigen vereniging en op zichzelf. De gevolgen van de recessie en krimp worden nu pas echt voelbaar in het Land van Maas en Waal. Verenigingen, stichtingen en maatschappelijke organisaties hebben hier onvoldoende op geparticipeerd. Extra acties zijn nodig om het dorp leefbaar te houden in deze nieuwe tijd. Om deze effectief te laten zijn, lijkt het een goed idee om waar mogelijk initiatieven te bundelen en de schaars beschikbare tijd van de vrijwilligers en overige bewoners zo goed als mogelijk aan te wenden. Idealiter allemaal gericht op dezelfde doelstellingen zoals weergegeven in het gezamenlijk gedragen dorpsplan.

2.2.1 Appeltern en de omgeving

In onderstaande diagram is een impressie weergegeven van de relaties die Appeltern heeft met haar (in)direct omgeving. Hier is de relatie tussen Appeltern en de Maas bijvoorbeeld prominent afgebeeld, maar ook de relaties die Appeltern heeft met haar inwoners, ondernemers en lopende of voorgenomen projecten.

Figuur 5: Schematische weergave van Appeltern in relatie tot haar omgeving

Het in kaart brengen van de relaties die Appeltern met haar omgeving heeft, is bedoeld om aan te geven dat Appeltern en haar inwoners niet los kunnen worden gezien van de omgeving. Om veranderingen in gang te brengen of om nieuwe initiatieven te kunnen ontplooiën is het noodzakelijk, maar vooral ook efficiënt om dat in relatie tot de omgeving in al haar facetten aan te pakken.

2.3 Wat willen we met het dorpsplan bereiken?

De afgelopen jaren zijn diverse initiatieven gestart, succesvol afgerond of naar de achtergrond verdwenen en gestopt. Het grootste gedeelte van deze initiatieven is gedragen en uitgevoerd door vrijwilligers en/of inwoners uit het dorp zelf. Meestal worden deze initiatieven als losstaande activiteit voorbereid en uitgevoerd. Soms komen initiatieven in elkaars vaarwater, meestal onbedoeld. Ook is het steeds moeilijker om activiteiten kostendekkend uit te voeren en mensen te enthousiasmeren om eraan deel te nemen. Kortom, de tijden zijn veranderd en het is efficiënt en nodig om zo veel als mogelijk de doelstellingen van al die verschillende initiatieven en de (persoonlijke) doelstelling van de inwoners te bundelen tot een gezamenlijke aanpak.

Het dorpsplan heeft dan ook tot doel om:

- De achtergronden van het dorp en de bestaande situatie binnen het dorp te beschrijven;
- Een visie voor de komende jaren te beschrijven;
- De diverse themagroepen en hun activiteiten te beschrijven;
- Toekomstige thema's te beschrijven, die nog niet zijn opgepakt, maar mogelijk in de toekomst wel kunnen worden opgepakt;
- Als discussiestuk te dienen bij communicatie met (overheids-)instanties;
- Bovenal als leidraad te dienen voor initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid in Appeltern, nu en in de toekomst.

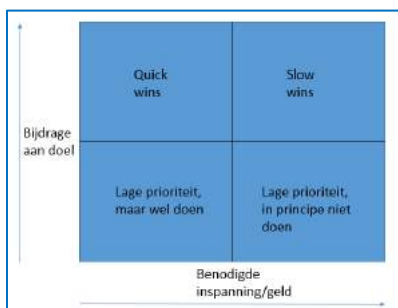
Het is een dynamisch stuk wat regelmatig kan worden geactualiseerd.

2.4 Proces van totstandkoming

Om een dorpsplan op een gestructureerde wijze tot stand te brengen is een gedegen proces nodig. Binnen Appeltern is gekozen voor een duaal proces. Aan de ene kant is samen met de betrokkenen een visie gevormd en hiermee een stip op de horizon gezet, terwijl aan de andere kant meteen is gestart met concrete activiteiten. Deze aanpak blijkt goed te werken. Het maakt het plan concreet en tastbaar en motiveert tot verder invulling van mogelijkheden voor de toekomst. Het dorpsplan blijkt als een kompas te functioneren, het geeft richting. Bovendien worden er meteen maatregelen genomen op onderwerpen, die door de bewoners als urgent worden ervaren of die als 'laaghangend fruit' relatief eenvoudig kunnen worden opgepakt.

2.4.1. Kwadranten methode

In hoofdstuk 3 worden de onderwerpen genoemd die volgens de kwadrantenmethode naar voren zijn gekomen (zie figuur 6).

Figuur 6: Kwadrantenmethode ter ondersteuning voor maken van keuzen. Bron: DKK

Met deze methode worden ideeën beoordeeld op de mate waarin deze ideeën bijdragen aan de algemene doelstelling van dit dorpsplan en op de benodigde inspanning of geld om deze ideeën te realiseren. Dit levert een 4-tal aandachtsgebieden op.

- Quick Wins: Deze ideeën leveren een grote bijdrage aan de doelstelling en kosten weinig inspanning of geld. Ideeën in deze categorie lijken het meest ideaal om als eerste op te pakken.
- Slow Wins: Deze ideeën leveren een grote bijdrage aan de doelstelling maar kosten veel inspanning of geld. Ideeën in deze categorie zijn belangrijk om niet te vergeten, maar komen niet in aanmerking om als eerste te worden opgepakt.
- Lage Prio, wel doen: Ideeën in deze categorie leveren misschien beperkt een bijdrage aan de doelstellingen van het dorpsplan, maar kosten daarentegen ook weinig inspanning of geld. Dit is de categorie, “gewoon doen”.
- Lage prio, niet doen: Ideeën in deze categorie kosten veel inspanning of geld, maar leveren niet of nauwelijks een bijdrage aan de doelstellingen van het dorpsplan.

Bij de uitwerking van de ideeën in dit plan is vooral gekeken naar de ideeën en thema's in de eerste drie kwadranten. Uiteraard worden alle ideeën wel genoteerd voor naslag en latere beoordeling.

2.4.2. Gerealiseerde zaken

Gedurende het jaar 2016, het jaar van totstandkoming van dit dorpsplan, zijn de volgende activiteiten al gerealiseerd:

- Realisatie van pannatoernooi voor en door de jeugd;
- Timmerdag voor de jongere jeugd, en Expeditie Robinson voor de oudere jeugd;
- Enquête voor het inventariseren van bouw en woonwensen;
- Deelname aan NL Doet door het plaatsen van Appelbomen;
- Aanleg bloemenperken Kerkstraat;
- Gesprekken met landeigenaren voor het toestaan van wandelingen over hun grondgebied voor het ontwikkelen van wandel en struinroutes;
- Broedplekken voor ijsvogels hersteld en gerealiseerd;
- Fleurig Appeltern aanleg van bloemperken en plannen opgesteld voor de toekomst;
- Thema veiligheid onder de aandacht gebracht bij inwoners in samenwerking met de gemeente en de politie de buurtpreventie App opgestart en een informatieavond samen met de wijkagent gerealiseerd;
- Open dialoog met gemeente omtrent locatie beleid;
- Inzet van elektrische dorpsauto voor de duur van 12 maanden.

3 Visie

3.1 Visie voor de komende jaren

Door veranderingen in en om Appeltern is het noodzakelijk om Appeltern en haar inwoners opnieuw te positioneren binnen deze omgeving. Wat als bedreiging wordt gezien kan misschien worden omgebogen naar kansen. Wat als een lastige relatie wordt beschouwd (Figuur 5, paragraaf 2.2.1), kan misschien worden verbeterd door elkaars belangen beter te begrijpen. Waar Appeltern als dorp misschien een 'stoffig' imago heeft, kan dit misschien worden omgebogen naar een positief 'moderner en toekomstbestendig' beeld. Kortom, in de nabije toekomst kan Appeltern een heel andere positie bekleden dan tegenwoordig.

Hiervoor is het bijvoorbeeld noodzakelijk om ontwikkelingen in de omgeving (zoals project Gouden Kans, verkoop Van Rechteren school, plannen betonfabriek, etc.) in relatie te zien met Appeltern als dorp, zowel door de inwoners als door de ontwikkelaars. Het is cruciaal dat de relatie met de ondernemers wordt versterkt en waar nodig wordt verbeterd. Immers, plannen van hen hebben direct dan wel indirect invloed op Appeltern en haar inwoners. Hetzelfde geldt voor de relatie met de gemeente. We moeten ons realiseren dat de gemeente belangen voor heel Maas en Waal moet behartigen, zich aan richtlijnen vanuit de overheid moet houden en een budget te bewaken heeft. Toch is ook de gemeente gebaat bij een gezonde, positieve relatie met inwoners en ondernemers binnen de dorpen. Juist daar kan zij een grote en doorslaggevende, ondersteunende en adviserende rol spelen bij het nemen van toekomstbestendige besluiten in samenwerking met de inwoners van de dorpen en de grote schare ondernemers binnen het land van Maas en Waal. Hiermee komt een andere belangrijke groep inwoners in beeld: de actieve ondernemers in en rondom Appeltern.

Zij staan vaak aan de basis van kleine en grote veranderingen in de omgeving van Appeltern en andere dorpen. Niet altijd worden de initiatieven goed begrepen, of mist de ondernemer belangrijke kansen door het niet, laat of verkeerd informeren van de belanghebbenden. Hier kan veel worden bereikt door samen met de ondernemers, gemeenten en andere belanghebbende te werken aan het moderniseren van het land van Maas en Waal in het algemeen en Appeltern in het bijzonder.

Dit kan vervolgens weer een belangrijke motivatie vormen voor mensen die graag in Appeltern willen komen wonen. Het kan een aanleiding geven voor mensen van buiten Appeltern om juist in een dergelijk modern dorp te komen en te blijven.

Uitvoering van ideeën uit het dorpsplan kunnen naar mening van de betrokken alleen succesvol zijn als ze tegen het licht van deze relaties worden aangepakt en uitgewerkt. Kernwoorden hierbij zijn:

- **Verbinding**
- **Duurzaamheid**
- **Samenwerking**
- **Zelfwerkzaamheid**

Uiteindelijk komt het erop neer dat inwoners zelf meer zullen moeten doen, maar dat bijvoorbeeld gemeente de ruimte moet bieden om de kracht van de samenleving van een dorp te laten ontstaan. Plannen van alle belanghebbenden moeten in relatie tot elkaar worden bekeken en uitgewerkt. Het DPA is er van overtuigd dat hiermee Appeltern en haar omgeving in een ander daglicht kan komen te staan. Door dit op een positieve manier te "vermarkten" kan de manier waarop naar dorpen wordt gekeken sterk worden verbeterd.

3.2 Sterkte/zwakte analyse

<u>Sterkte</u>	<u>Zwakte</u>
Positionering (Maas, Snelwegen, grote plaatsen in de buurt) Groene en waterrijke omgeving Mooie ondernemingen (Horeca, watersport, recreatie, etc.) Erfgoed Rust en ruimte Grote diversiteit aan talenten bij de inwoners	Vergrijzing van inwoners Maas en Waal Juiste mix van woningen (Ouderen, jongeren, starters etc.) Verbinden van inwoners, ondernemers en gemeente Openbaar vervoer, slechte aansluiting met omgeving
<u>Mogelijkheden</u>	<u>Bedreigingen</u>
Samenwerking met "Gouden Kans" Samenwerking "SF Beton" Samenwerking met gemeente/Overheden Samenwerking met andere dorpen Verbinden van bestaande (en nieuwe) ondernemers	Wegvallen van (maatschappelijke) voorzieningen Commercieel belang boven maatschappelijk belang Verwaarlozing van bepaalde locaties in dorp Maatschappelijke ontwikkeling naar individualisme Appeltern is uitgestrekt, met actieve kern maar lastig te betrekken buitengebied

Figuur 7: Sterkte/zwakte analyse Appeltern

3.3 Belangrijke stakeholders

Deze paragraaf bevat een eerste inventarisatie van de belangrijkste stakeholders. Gedurende het proces zullen deze verder worden benoemd, in relatie tot projecten, activiteiten, ontwikkelingen of andere betrokkenheid:

- Inwoners Appeltern, vertegenwoordigd door DPA;
- Provincie Gelderland;
- Gemeente West Maas en Waal, vertegenwoordigd door burgemeester en wethouders;
- Overheid (denk aan centrale overheid, Rijkswaterstaat, Waterschap, Staatsbosbeheer);
- Ondernemers (denk aan De Tuinen, Moeke Mooren, 't Mun, Jachthavens, de Tuut etc.);
- Andere dorpen (denk aan Altforst, Horsen, Batenburg);
- (Project-) ontwikkelaars (denk aan "Gouden Kans");
- Maatschappelijke organisaties (denk aan ouderenzorg, vervoer, verenigingen, woningcorporatie).

4 Belangrijke thema's en onderwerpen

4.1 Droomavond bewoners Appeltern

Een dorpsplan moet worden gedragen door de betrokkenen die een bijdrage moeten leveren aan de uitvoering van dat plan. Op 15 januari 2016 is er een avond georganiseerd om de bewoners te vragen welke onderwerpen hen bezighoudt en wat zij daarin belangrijk vinden of juist niet. Door het beantwoorden van de vragen “Wat is jou droom voor Appeltern? En waar staan we over 5 jaar?” hebben bewoners hun ideeën gedeeld. Ook is gevraagd op welke wijze hij of zij een bijdrage zou willen en kunnen leveren aan de uitvoering van de ideeën die zijn verzameld en de talenten die zij bezitten. De volgende thema's zijn naar voren gekomen tijdens deze avond:

- Bouwen en wonen
- Voorzieningen
- Woonomgeving
- Verkeer en vervoer
- Leefbaarheid
- Veiligheid
- Zorg
- Communicatie
- Overige kleinere onderwerpen

Op basis van deze indeling is een aantal themagroepen samengesteld waarin bewoners bij elkaar komen en activiteiten bedenken, vormgeven en uitvoeren. Momenteel zijn zes themagroepen actief.

- Themagroep Bouwen en wonen: onderzoekt de behoeften over wonen/bouwen onder de inwoners en de mogelijkheden om hieraan invulling te geven;
- Themagroep Jeugd: onderzoekt de behoeften onder de jongeren (7-17 jaar) en de mogelijkheden om concrete verbeteringen te realiseren;
- Themagroep Levend Landschap: werkt aan behoud van cultureel erfgoed, in stand houden van natuur voor mens/dier, verfraaien van het dorp, verbinden natuur via loop-/struinroutes;
- Themagroep Veiligheid: werkt aan het verbeteren van gevoel van veiligheid binnen het dorp;
- Themagroep Voorzieningen: onderzoekt de behoefte aan een winkel-, ontmoetings- en servicepunt binnen Appeltern (WOS);
- Themagroep Zorg: onderzoekt de mogelijkheden tot het realiseren van (eigen) zorg.
- Themagroep Marketing, PR en communicatie: ondersteunt het bestuur en themagroepen van het DPA op het gebied van publiciteit, communicatie en imago.

In de volgende paragrafen wordt per themagroep beschreven wat de werkzaamheden van de themagroepen zijn. In de bijlage is een ‘krantenartikel’ opgenomen waarin de droom van Appeltern is beschreven.

4.2 Themagroep Bouwen en Wonen

De themagroep heeft d.m.v. een enquête de bouw en woonwensen onder de inwoners van Appeltern in kaart gebracht. De themagroep heeft een enquête opgesteld en verspreid onder de inwoners van Appeltern waarin gerichte vragen worden gesteld aan verschillende doelgroepen onder de inwoners. Op basis van de resultaten (34 respondenten) is er op korte termijn behoefte aan 4 huurwoningen en 2 koopwoningen en 10 patiowoningen.

De themagroep bouwen en wonen is nu bezig met de gemeente om de concrete woonwensen uit de enquête te realiseren. Ook wordt, met een door het DPA in de arm genomen ontwikkelaar, samen met

de gemeente gekeken naar de locatie achter de kerk en het terrein van de voormalige terrein van Rechteren School om de mogelijkheid te creëren om vraag gestuurd te gaan bouwen

4.3 Themagroep Jeugd

Doelstelling: het onderzoeken van de behoeften onder de jongeren (tot-17 jaar) en de mogelijkheden om concrete verbeteringen te realiseren. Hierbij is vooral de bedoeling dat de jeugd, onder begeleiding, zelf het initiatief neemt om ideeën die geopperd worden uit te werken.

Een eerste activiteit was een Pannatoernooi, een voetbal toernooi voor kleine teams binnen een afgezette ruimte (kooi). Het toernooi is door de jeugd zelf georganiseerd in samenwerking met de organisatie van “Kom naar de Kern” en was een dusdanig succes dat volgend jaar de samenwerking met ‘Kom naar de Kern’ wordt voortgezet. Ook wordt er samen met de ‘Gravin van Rechterenschool’ uitgezocht of er meer speelvoorzieningen (o.a. permanente Pannakooi) te realiseren zijn rondom de school en het naastgelegen veld. Verder is er voor jongere kinderen weer een “Spijkerdag” georganiseerd. Jongeren van 12 tot en met 15 jaar hebben deelgenomen aan het Robinsonweekend in Batenburg.

4.4 Themagroep Levend Landschap

Onder de themagroep “Levend Landschap” zijn verschillende subthema’s benoemd:

- Wandelroute Mooi-Appeltern: creëren van wandel/Struinroutes binnen en rondom Appeltern;
- Dieren in het wild: in stand houden of verbeteren van leefgebieden van dieren;
- Fleurig Appeltern: verfraaien van het dorp via bloemen perken, struiken en onderhoud aan (bestaand) groen;
- Behoud van bebouwd Cultureel erfgoed: onderhoud en herstel van historische bouwwerken en het oude dorpsplein achter de kerk.

Binnen de themagroep zijn al een aantal zaken gerealiseerd of bijna afgerond. Zo is er een struinroute in ontwikkeling, met medewerking van de diverse landeigenaren. Ook is er in de Kerkstraat ruimte gemaakt voor diverse bloemenperken. Bij de ingang van het dorp (van Rechterenstraat) zijn bomen gekapt om ruimte te maken voor nieuwe appelbomen en bloemenperken. Ook zijn de entrees van het dorp ingezaaid met diverse kruiden. Door niet te vaak te maaien, komen deze kruiden tot bloei.

Recentelijk is een nieuw plan tot stand gekomen voor het verder verfraaien van de Kerkstraat. Naast de reeds genoemde aanleg van bloemen perken, is het plan ontstaan waarbij de gemeente 1 zijde van de Kerkstraat opnieuw zal inrichten. Met het rooien van de grote bomen zijn de eerste activiteiten onlangs gestart. Verder zal worden gekeken naar de mogelijkheden tot het plaatsen van nieuwe aanplant, het opknappen van stoep en parkeergelegenheid. In een later stadium zal worden geprobeerd om in samenwerking met de bewoners ook de andere zijde van de Kerkstraat verder te verfraaien waardoor er een uitstraling ontstaat.

4.5 Themagroep Veiligheid

De themagroep Veiligheid heeft “Een veilig Appeltern” als doelstelling geformuleerd. Zij wil dit bereiken door samen met de burgers een gevoel van veiligheid na te streven en bewustzijn rondom veiligheidsthema’s te vergroten.

In de afgelopen maanden is een groepsapp (via WhatsApp) aangemaakt waaraan bewoners zich op vrijwillige basis kunnen aanmelden. Via een aantal moderatoren wordt gewaakt op het juiste gebruik van de app. De bereidwilligheid voor deelname is groot te noemen. Momenteel zijn 111 inwoners van

Appeltern aangemeld. Daarnaast is er actief contact met de wijkagent, welke tijdens bijeenkomsten binnen Appeltern toelichting zal geven op onderwerpen rondom veiligheid in huis.

4.6 Themagroep Voorzieningen

Doelstelling: het onderzoeken van de haalbaarheid van het opzetten van een ontmoetingsplek, winkel en servicepunt binnen Appeltern

Met de geplande verkoop van de Gravin van Rechterenschool is een belangrijk onderdeel van de totstandkoming van een fysieke locatie ter discussie gekomen. De themagroep heeft samen met het bestuur van het DPA intensief contact met de gemeente over de (on)mogelijkheden van het hebben van twee locaties binnen het dorp en onderzoekt momenteel de verschillende scenario's voor het verder oppakken van de ideeën. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken of een gedeelde locatie kan worden gevonden met de school in het centrum van het dorp.

De themagroep voorzieningen heeft in het afgelopen jaar zich ook ingezet samen met de provincie en de gemeente om de dorpsauto als alternatief voor het gebrekkige openbaar vervoer in Appeltern.

4.7 Themagroep Zorg

Doelstelling: het in kaart brengen van en onderzoeken van de mogelijkheden tot het realiseren van (eigen) zorg binnen Appeltern

Concrete activiteiten bestaan uit het leggen van contacten met zorgpartijen, zoals ZZG.

4.8 Themagroep Marketing, PR en communicatie

Doelstelling: Ondersteuning bieden aan bestuur en themagroepen van het DPA op het gebied van publiciteit, communicatie en imago.

Concrete activiteiten bestaan uit formuleren en verzorgen van publicaties, bewaken van huisstijl, inhoud geven aan het sponsorbeleid en promoten overige dorps- en verenigingsactiviteiten.

4.9 Overige actiepunten

In bijlage 4 zijn alle punten opgesomd die door de bewoners tijdens de droomavond in januari 2016 zijn benoemd en die in de komende tijd opgepakt gaan worden door de themagroepen onder leiding van het bestuur van het DPA.

4.10 Ondernemers in en rondom Appeltern

Een van de onderdelen ter voorbereiding op de totstandkoming van het dorpsplan is het betrekken van ondernemers in en rondom Appeltern. Zij vormen één van de belangrijke groepen binnen de stakeholders (paragraaf 3.4) zoals het DPA deze heeft geïnventariseerd. Tijdens de stakeholdersavond (november 2016) is samen met een groot aantal ondernemers ingegaan op drie vragen:

1. Wat kunnen we doen om mensen van buiten Appeltern een paar uur extra in Appeltern te houden?
2. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we nieuwe inwoners van buitenaf trekken?
3. Welke voorwaarden vinden we essentieel om een levendig en vitaal dorp te houden?

De belangrijkste opmerkingen leest u op deze bladzijde. De detailuitwerking is terug te vinden in bijlage 2.

Opmerkingen bij vraag 1:

- Horeca en toerisme, denk aan bijvoorbeeld het mogelijk maken van aanleggen aan de loswal, VVV punt in de Tuut;
- Maken van verbinding tussen activiteiten, organisaties en bedrijven uit de omgeving;

- Bieden van vermaak, stranden, haven, kroegje, speelterrein bij school, viswedstrijden;
- Creëren van mogelijkheden om meer te genieten van bijvoorbeeld de natuur (struinroutes), de Maas, de Wetering, fietsroutes;
- Zomerprogramma van evenementen;
- Winterprogramma van evenementen.

Opmerkingen bij vraag 2:

- Voorzieningen zoals school, winkels, infrastructuur;
- Benadrukken van rust en ruimte rondom Appeltern;
- Andere woonvormen;
- Bouwen, fiscaal aantrekkelijk, niet traditioneel, al bestemde plaatsen benutten;
- Entree dorp verfraaien, tuinen van Appeltern imago doortrekken richting entree en kern;
- Schoon houden en kwalitatief houden van omgeving;
- Creëren unieke identiteit voor dorp Appeltern (en omgeving).

Opmerkingen bij vraag 3:

- Basis op orde brengen: School, Levensbestendig woningaanbod, Kwaliteit ruimtelijk gebied (schoon, veilig, leefbaar) en sociale cohesie (Thuis voelen);
- Samenwerking tussen gemeente, bewoners en ondernemers;
- Promotie van sterke punten (infrastructuur, ligging, natuur, ruimte);
- Herbestemming van bestaande gebouwen (Kerk, oude school, steenfabriek);
- Mobiliteit (naar andere dorpen in omgeving, aansluiting op openbaar vervoer);
- Verbinding creëren (1 school, 1 sporthal, 1 ontmoetingsruimte).

Uit de grote opkomst en de enthousiaste deelname aan deze avond met ondernemers en vertegenwoordigers van de gemeente, kan worden opgemaakt dat er interesse is in verdere onderlinge samenwerking en ondersteuning van ideeën uit het dorpsplan. Ook blijkt dat er vele ideeën zijn die zowel voor de ondernemers zelf, maar ook voor het dorp een sterke stimulans kunnen bieden voor het verder verbeteren van de leefbaarheid in en rondom Appeltern.

5. Tot besluit

In het vorige hoofdstuk zijn veel actiepunten benoemd, die natuurlijk niet allemaal tegelijk ter hand genomen kunnen worden. Een aantal punten is de afgelopen periode al in gang gezet door een van de themagroepen.

De themagroep Bouwen en Wonen, gaat zich de komende periode buigen over de mogelijkheden voor woningbouw op het terrein achter de kerk, in en/of bij de leeggekomen school en langs de Maas. Zij houdt daarbij rekening met de woonbehoefte, zoals die in de gehouden woonenquête naar voren is gekomen.

De themagroep Jeugd werkt samen met de school plannen uit voor een speelgelegenheid bij de school en zorgt er voor dat er jaarlijks met en door de jongeren één of meer activiteiten wordt georganiseerd.

De themagroep Levend Landschap gaat zich de komende periode verder buigen over het verfraaien van de omgeving en van het dorp Appeltern, het opzetten van wandel- en struinroutes en het verbeteren van het dorps-/kerkplein.

De themagroep Veiligheid zal zich richten op zaken als verlichting, gebruik van sociale media door en voor kinderen en EHBO en BHV.

De themagroep Voorzieningen zal zich vooral blijven richten op het realiseren van een centrale ontmoetingsplek, winkel en servicepunt. Zij zal hiervoor regelmatig contact houden en overleggen met de betrokken gemeentelijke instanties.

De themagroep Zorg is net in het leven geroepen en zal zich verder richten op het uitwerken van haar doelstellingen voor het organiseren van “eigen” zorg binnen Appeltern.

Vervolgproces

De themagroepen zetten hun werkzaamheden voort en functioneren onder verantwoordelijkheid van het bestuur van DPA. Iedere themagroep heeft een vaste contactpersoon, die de contacten met het bestuur onderhoudt en/of lid is van het bestuur. Op deze wijze wordt optimaal contact gehouden tussen het bestuur en de themagroepen. De contactpersonen rapporteren dan over hun activiteiten. Raakvlakken met andere themagroepen worden besproken. Ook kunnen gedurende het jaar nieuwe themagroepen ingesteld worden. Iedere themagroep heeft een eigen vergaderschema, nodigt de bewoners en stakeholders uit voor gedachtewisseling(en) en stelt een plan van aanpak op. DPA is verantwoordelijk voor de communicatie naar de dorpsbewoners (via de themagroep communicatie) en voor het overleg met de gemeente en andere instanties.

Bijlagen

Bijlage 1. Woondroom: Appeltern in 2025

KROONJUWEEL VAN MAAS EN WAAL

Geplaast op 20 januari 2030 | Laatste update 20 januari, 08:16

Door onze verslaggever

2

REAGEER (2)

Appeltern –

Het is een drukte van belang aan de Appelternse Maasoever. Burgemeester Steenwijk van fusiegemeente Maas en Waal opent vandaag samen met de dorpsbewoners een kleine passantenhaven op de locatie waar vroeger een in onbruik geraakte steenfabriek stond. Hiermee heeft Appeltern een extra entree gekregen voor de vele toeristen, die steeds vaker het dorp weten te vinden. Zij komen naar Appeltern om te genieten van de prachtige struin- en fietsroutes, de campings en horeca-faciliteiten en hotspots als De Tuinen van Appeltern, De Gouden Ham, Heerlijkheid Appeltern, stoomgemaal De Tuut en het Motorenmuseum.

Met de opening van het haventje is het laatste onderdeel van het in 2016 opgestelde Dorps Ontwikkel Plan afgerond. Wat als een droomsessie begon resulteerde binnen een jaar in een ambitieus, door de dorpsbewoners zelf opgesteld plan voor een toekomstbestendig Appeltern. Daarmee moest een halt worden toegeeroepen aan de teloorgang, waarmee veel kleine kernen in die jaren te maken hadden. "Het roer moest om", vertelt Arnold van Ooijen, voorzitter van DorpsPlatform Appeltern. "En vandaag blijkt eens temeer dat we daar met z'n allen prima in zijn geslaagd. Iedereen is trots op wat er is gerealiseerd!"

Appeltern ligt er inderdaad onberispelijk bij. Het verzorgde groen, de fleurige accenten en de creaties van plaatselijke kunstenaars, geven het dorp een meer dan fraaie aanblik. Dankzij de gerealiseerde woningbouw telt het dorp inmiddels ruim 1250 inwoners. Hierdoor zijn primaire voorzieningen weer in het dorp teruggekeerd. De dorpskroeg is een gezellig ontmoetingspunt en de dorpswinkel heeft letterlijk weer een boterham. Het multifunctioneel gebouw in het hart van het dorp bleek een gouden greep. Naast de basisschool huisvest het gebouw o.a. een kinderopvang, een 'Servicepunt Thuiswonen', een 'Pakketpunt', een onderkomen voor de plaatselijke jeugd en een thuisbasis voor het klusteam. Wekelijks komt er een ambulante huisarts voorbij voor het houden van spreekuur.

Ook de woonvormen in de voormalige kerkgebouwen blijken aan te slaan. Bijna alle units zijn verhuurd. Voor voorzieningen die niet in het dorp aanwezig zijn is er "op afroep" vervoer naar de grotere kernen als Druten, Beneden-Leeuwen en Wijchen, waarbij onderweg ook de aangrenzende dorpen worden aangedaan. Al deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat jongeren er steeds vaker voor kiezen om in Appeltern te blijven. Ouderen kunnen er tot op hoge leeftijd blijven wonen.

De goede samenwerking tussen bewoners, gemeente, woningstichting en lokale ondernemers heeft duidelijk vruchten afgeworpen. "Waar in het verleden vooral naar de grote kernen werd gekeken, blijkt nu dat juist de kleinere kernen een steeds belangrijkere rol spelen in de aantrekkingskracht van onze regio", aldus burgemeester Steenwijk.

Dat wordt nog eens treffend omschreven in de nieuwste 'Fietswijzer' van de ANWB, waarin Appeltern wordt omschreven als "een kroonjuweel van Maas en Waal, een dorp om jaloers op te zijn".

Waarvan akte.

Bijlage 2. Uitwerking stakeholderavond (november 2016)

Vraag 1: Wat kunnen we doen om mensen van buiten Appeltern een paar uur extra in het dorp te houden? (Groep 1)

Horeca open in het Centrum – Theetuin, Tuut, Tuinen?

Struinpad – Wandelpad Blauwe sluis/Tuut Heerlijkheid

Kroeg

Joan Derrek vd Capellen – ontwerpbureau – in de markt zetten – openlucht theater

Strandje – oude loswal – durpsweij – fietspontje

Identiteit dorp

Dorp = huis bij de appelboom

Tuinen ook herkenbaar in kern

Opengooien richting Nijmegen – fietspad, water benutten (wetering) – spoed erachter – wie?

Bazaar – kersen & appels

Vakantiegevoel – O wat is het hier mooi – trots op je dorp

Pleintje, boompje, kiosk

Picknick aan de Maas

Maas centraal stellen

Samen bloembollen planten

VVV Tuut

Doorsteek Maas / Gouden Ham – duikers of brug

3e uitvliet

Koploper project Ravenstein – Lith – RWS

Strandpaviljoens waterkant

Ijssalon

Kuil Tuut inzetten voor diverse activiteiten

Vraag 2: Wat kunnen we doen om mensen van buiten Appeltern een paar uur extra in het dorp te houden (groep 4).

Aanleggen bij de Loswal

Picknickplek met natuurlijke speeltuin, kinderboerderij

Beach maken met strandstoelen, veilig speelterrein voor kinderen met strandactiviteiten, paviljoen dat voor de winter weggehaald wordt, catering vanuit Sprookjeshof?

Maak verbindingen van activiteiten, organisaties, bedrijven

Bied arrangementen aan met combinaties van attracties en horeca

Maak letterlijk de verbinding tussen de Tuut, langs de Theetuin naar de Tuinen door de verbindingsweg te vervangen door een straat met fiets en wandelpad

Bied vermaak

Wandel/struinroute met app, die informatie over de omgeving geeft

Sightseeing met allerlei vervoersmiddelen

Speurtocht

Outdoor activiteiten en watersport (Maaslanden, Riverside, Gouden Kans)

Maak tennisbaanverhuur mogelijk voor gasten

Strand bij de Maaslanden

Haventje

Kroeg

School maakt een plan om het schoolplein en het grasveld te combineren tot een groot speelterrein met een soort amfitheater, waar kinderen altijd mogen spelen

Workshops in de weekenden en vakantieperiode

Viswedstrijden

Recreatie langs de Wetering

(meerdaagse) kanovaart van Nijmegen naar Appeltern met overnachting- en kampeerplek en horeca.

Lage bruggen zijn geen bezwaar, men kan klunen.

Fietsroute langs de wetering.

Maak een zomerprogramma van evenementen

Concerten in de Heerlijkheid, aan de Maas, bij de school

Kunstabakens

Stoomdagen

Mater Mosa

Themadagen in Tuinen

Zeskamp

Beachvolleybaltoernooi

Horeca/kroegenbridgetoernooi

Enkele tips

Zorg voor duidelijke bewegwijzering naar horecagelegenheden, zodat mensen die onvoorbereid langskomen, deze kunnen vinden

Maak ruime openingstijden, zodat mensen ook 's morgens terecht kunnen

Mensen willen broodje kopen voor onderweg

Is er een verbinding te maken van de Maas met de wetering voor boten?

Winteractiviteiten

Concerten kerk

Zwembad

Vraag 2: Hoe zorgen we ervoor dat we nieuwe inwoners van buitenaf betrekken (groep 2)

Meer voorzieningen – School, winkels

Rust en Ruimte waarvoor mensen nu naar Appeltern komen moet blijven

Ontwikkeling van SF Beton met waterwoningen en jachthaven.

Ontwikkeling Gouden Kans met een binnenzwembad en andere voorzieningen (waaronder winkel) die ook toegankelijk zijn voor de bewoners van het dorp

Duurzame woningen

Projectontwikkelaar voor nieuwe bouwplannen

Andere woonvormen:

Ouderen wonen samen evt. met jongeren erbij (mantelzorgers nabij en er komen woningen vrij voor de jongeren)

Imago van saamhorigheid (wordt zo gezien door mensen uit omliggende dorpen)

Ingang dorp aantrekkelijk maken

Brug naar Brabant – ook commentaar dat dit niet goed zou zijn en het dorp een doorreis dorp wordt.

Behoud inwoners van Appeltern

Als huurhuizen leegkomen kijk wat de markt wil en biedt evt. huizen te koop aan om jonge mensen te trekken.

Opmerking van Peter van Loon: Kansenplanning – kijk naar de woonvisie, maasplan en monument plan van de Gemeente

Vraag 2: Hoe zorgen we ervoor dat we nieuwe inwoners van buitenaf trekken (Groep 5)

Bouwen fiscaal voordelig
Bouwen op plekken die nog niet bestemd zijn
Geen traditionele woningbouw
Niet bouwen voor natuurlijke aanwas
Peuterspeelzaal integreren
Goede infrastructuur – glasvezel overal
Wonen mogelijk maken voor elke beurs
Eigen onderscheiden – de Slogan voor Appeltern
Havenfaciliteit voor eigen inwoners
Basis moet goed zijn
Erfdelen
Kinderopvang
Sociale App – digitale omgeving
Onderhoud openbare ruimte
Buurt schoon met gemeente + opvolging
Nieuwe bouw
Behoud school
Rust en Ruimte
Entree dorp
Renovatie sociale woningbouw
Behoud pinautomaat
Openbaar vervoer
Werkgelegenheid
Veiligheid dorp

Vraag 3: Welke voorwaarden vinden we essentieel om een levendig en vitaal dorp te houden (groep 3)?

Openbaar vervoer, bv zelfrijdend busje
Auto's delen
Eigen mobiliteit regelen
Structurele activiteiten organiseren
Mooi zomeractiviteiten programma
Mooi activiteiten programma
Verbinding – 1 ontmoetingsruimte – 1 school – 1 sporthal
Integratie school en dorps huis, ook fysiek
Saamhorigheid – bereidheid om elkaar te helpen
Betrokkenheid
Vitale school
Basisvoorzieningen – Basis School voorziening en voor tieners na schooltijd
Betrek de jeugd bij activiteiten en DPA – zorg voor binding met het dorp
Nieuwe woonvormen voor jong en oud
Niet wachten op bouwgrond
Jongeren stimuleren voor de mantelzorg i.p.v. vakkenvullen – boodschappen – tuinonderhoud

Vraag 3: Welke voorwaarden vinden we essentieel om een levendig en vitaal dorp te houden (groep 5)?

De Heerlijkheid verbinden met het dorp – verschil Elberseweg t.o.v. Kampstraat)

Dorp moet er netjes uit zien

Nieuwbouw achter de kerk

Cafés

Goede aansluiting wegen, ov, infrastructuur

Verbindingen promoten

Dorp moet bijzonder zijn

Herbestemming van bestaande gebouwen (bv school en kerk)

Identiteit

Duurzaamheid – centraal inkopen

Jongeren 24 – 30 gaan weg – hoe krijg je ze weer terug?

Basis:

1. School

2. Woning aanbod (levensbestendig)

3. Kwaliteit ruimtelijk gebied (schoon, veilig en leefbaar)

4. Sociale cohesie (thuis voelen)

Samenwerking: Bewoners/Gemeente/Ondernemers

Bijlage 3: Uitwerking van de verschillende themagroepen

1. Themagroep Bouwen en Wonen

Doelstelling

De themagroep heeft als doel het in kaart brengen van de bouw en woonwensen onder de inwoners van Appeltern.

Concrete activiteiten

De themagroep heeft een enquête opgesteld en uitgestuurd onder de inwoners van Appeltern waarin gerichte vragen worden gesteld aan verschillende doelgroepen onder de inwoners. De resultaten hiervan worden momenteel nog uitgewerkt. Een samenvatting van de woningbehoefte (*):

Binnen 2 jaar:

Huur	Koop
1 patio woning	2 vrijstaande woningen
1 starters woning	
1 senioren woning	
1 appartement	

Binnen 2 tot 5 jaar:

Huur	Koop
2 senioren woningen	1 vrijstaande woning
1 appartement **	2 patio woningen
	1 starterswoning

Binnen 6 tot 10 jaar:

Huur	Koop
3 patio woningen	1 patio woning
1 appartement	1 senioren woning

Langer dan 10 jaar:

Huur	Koop
1 patio woning	1 appartement
1 senioren woning	2 patio woning

** mag ook seniorenwoning zijn

* De uitwerking kan $\pm 8\%$ afwijken door onvolledige inzendingen of inschrijvingen voor 2 types woningen

Ideeën

- (Bouw) collectief
- Hergebruik/bestemmingswijziging bestaande leegstaande gebouwen

Uitdagingen en risico's

Volgens het huidige beleid binnen de gemeente West Maas en Waal zijn het aantal te realiseren woon eenheden voor de komende jaren eigenlijk al bepaald. Ook de locaties waar eventueel gebouwd zou kunnen worden is door de gemeente eigenlijk al vastgesteld. Er mogen momenteel 60 woningen per jaar worden gebouwd. Om dat te realiseren, moet er voor het einde van ieder jaar concreet uitgewerkte plannen worden gepresenteerd.

Woon en bouwensen zijn over het algemeen erg individueel bepaald. Het zal een uitdaging worden hierin een eenduidig beeld te creëren welke ook nog eens past binnen de beleidsregels en kaders van de gemeente West Maas en Waal.

Deelnemers

Momenteel zijn 4 deelnemers actief binnen de themagroep

2. Themagroep Jeugd

Doelstelling

Het onderzoeken van de behoeften onder de jongeren (7-17 jaar) en de mogelijkheden om concrete verbeteringen te realiseren. Hierbij is vooral de bedoeling dat de jeugd, onder begeleiding, zelf het initiatief neemt om ideeën die geopperd worden uit te werken.

Concrete activiteiten

Het eerste idee welke is uitgewerkt is het organiseren van een Pannatoernooi. Dit is een voetbal toernooi voor kleine teams binnen een afgezette ruimte (kooi). Het eerste toernooi, door de jeugd zelf georganiseerd, was een dusdanig succes dat volgend jaar in samenwerking met 'Kom naar de Kern' zal worden voortgezet. Ook wordt er samen met de 'Gravin van Rechterenschool' uitgezocht om meer speelvoorzieningen (o.a. permanente Pannakooi) te realiseren rondom de school en het naastgelegen veld. Verder is er voor de jeugd is ook voor de jongere kinderen weer een "Spijkerdag" georganiseerd. Groep - 7 en 8 en dan jongeren tot de leeftijd van 16 jr. hebben deelgenomen aan het Robinsonweekend in Batenburg.

Ideeën

Door het ontstane enthousiasme is het idee opgepakt om een meer permanente ontmoetingsplek voor jongeren met Pannakooi op te zetten. Dit zou eventueel kunnen op het veldje langs de school. Gesprekken met de school zijn gestart. Er wordt nu onderzocht of het mogelijk is om een ontmoetings/speel plek te realiseren i.s.m. de school voor schooljeugd en jongeren. Hierbij zal het schoolplein ook openbaar worden.

Uitdagingen en risico's

- Jeugd bestaat uit verschillende leeftijdscategorieën, welke elk hun eigen behoeften hebben. Voor deze groepen moet dus gezocht worden naar de behoeften en realisatie mogelijkheden.
- Partijen enthousiast maken voor het realiseren van de bedachten plannen voor de jeugd. Hierbij moet gedacht worden aan de jeugd, vrijwilligers, vakmensen uit het dorp, gemeente en andere goede doelen financiers.

Deelnemers

Momenteel zijn er 2 deelnemers vanuit de themagroep actief samen met een groep jeugd van zes personen.

3. Themagroep Levend Landschap

Doelstelling

- Onder de themagroep "Levend Landschap" zijn verschillende sub thema's benoemd:
- Wandelroute Mooi-Appeltern
- Creëren van wandel/struinroutes binnen en rondom Appeltern
- Dieren in het wild

- In stand houden of verbeteren van leefgebieden van dieren
- Fleurig Appeltern
- Verfraaien van het dorp via bloemen perken, struiken en onderhoud aan (bestaand) groen
- Honden losloopgebied
- Creëren van honden losloopgebied voor honden nabij het dorp (Inmiddels geen animo meer)
- Behoud van bebouwd Cultureel erfgoed
- Onderhoud en herstel van historische bouwwerken

Ideeën

- Verbindende wandelroute maken tussen natuurgebieden en mooie plekken in Appeltern
- Onderzoek naar voldoende nestmogelijkheden voor IJsvogels. Indien nodig veiligstellen en/of creëren van nestwanden
- Uitkijkpost Moringewaard/Noord-Zuid
- Contact Uilenthemagroep
- Meewerken aan NL Doet-initiatieven
- Fietsen door Appeltern met groep
- Contact zoeken met landeigenaren/gemeente voor het realiseren van losloopgebied
- Herinrichten van dorps/kerkplein
- Herstel en onderhoud van fruithuisjes, bushokje en groene omgeving
- Bouw van een “landgoed onderhoud schuur”

Deelnemers

Momenteel zijn er 10 bewoners actief in 1 of meer van de sub thema's binnen deze themagroep.

4. Themagroep Veiligheid

Doelstelling

De themagroep Veiligheid heeft “Een veilig Appeltern” als doelstelling geformuleerd. Zij wil dit bereiken door samen met de burgers en gevoel van veiligheid na te streven en bewustzijn rondom veiligheidsthema's te vergroten.

Concrete activiteiten

In de afgelopen maanden is al een groepsapp (via WhatsApp) aangemaakt waaraan bewoners op vrijwillige basis kunnen worden aangemeld voor deelname. Via een aantal moderatoren wordt gewaakt op het juiste gebruik van de app en het voorkomen van zinloze informatiedeling. De bereidwilligheid voor deelname is groot te noemen. Momenteel zijn 111 inwoners van Appeltern aangemeld. Daarnaast is er actief contact met de wijkagent, welke tijdens bijeenkomsten binnen Appeltern toelichting zal geven op onderwerpen rondom veiligheid in huis.

Ideeën

- Vergroten verkeersveiligheid in en rondom Appeltern
- Tijdens vakantie, veiligheid in en rondom huis
- EHBO en BHV voor volwassenen en kinderen
- Veilig gebruik van sociale media voor/door kinderen
- Verbeteren verlichting in en rondom Appeltern

Uitdagingen en risico's

Collectief belang in balans houden versus normen en waarden van een individu.

Deelnemers

Momenteel zijn er 4 bewoners actief betrokken bij deze themagroep.

5. Themagroep Voorzieningen

Doelstelling

Het onderzoeken van de haalbaarheid van het opzetten van een ontmoetingsplek, winkel en servicepunt binnen Appeltern

Concrete activiteiten

Met de geplande verkoop van de Gravin van Rechterenschool is een belangrijk onderdeel van de totstandkoming van een fysieke locatie ter discussie gekomen. De themagroep heeft samen met het bestuur van het dorpsplatform Appeltern intensief contact met de gemeente over de (on)mogelijkheden van het hebben van 2 locaties binnen het dorp en onderzoekt momenteel de verschillende scenario's voor het verder oppakken van de ideeën.

Ideeën

- Burendag
- Opzetten ontmoetingsplek, winkel en Servicepunt
- (elektrisch) vervoersplein

Uitdagingen en risico's

Gemeente en themagroep/bestuur DPA lijken tegenstrijdige belangen te hebben. Waar het DPA graag en aparte fysieke locatie ziet voor haar ideeën, lijkt dit in strijd met het beleid van de gemeente op dit punt. Aangezien het hebben van een fysieke locatie van cruciaal belang is voor het verdere uitwerken van plannen, planning en activiteiten kan dit tot ernstige vertraging leiden.

Deelnemers

Momenteel zijn er 6 bewoners actief in deze themagroep

6. Themagroep Zorg

Doelstelling

Het in kaart brengen van en onderzoeken van de mogelijkheden tot het realiseren van (eigen) zorg binnen Appeltern

Concrete activiteiten bestaan uit het leggen van contacten met zorgpartijen, zoals ZZG en het onderzoeken hoe de zorgbehoefte in eigen dorp beantwoord/georganiseerd kan worden. Er is een werkbezoek afgelegd aan Mariënvelde

Ideeën

Gebruik van de dorpsauto om personen te vervoeren naar de markt in Wijchen te brengen.
Vraag en aanbod op de website t.b.v. het invullen van diensten.

7. Themagroep Marketing, PR en communicatie

Doelstelling

Ondersteuning bieden aan bestuur en themagroepen van het DPA op het gebied van publiciteit, communicatie en imago

Taken

Uitdragen doelstelling DPA
Formuleren en verzorgen van publicaties
Bewaken van de huisstijl

Mede inhoud geven aan het sponsorbeleid
Promoten overige dorps- en verenigingsactiviteiten

Middelen

Persberichten

Fotoreportages

Drukwerk, flyers, posters, kaarten

Sociale media

Nieuwsbrief

Website: www.mooi-appeltern.nl

De PR –commissie is bereikbaar via: pr@mooi-appeltern.nl

Bijlage 4: Uitwerking woonenquête

In mei dit jaar heeft de themagroep Bouwen en Wonen in samenwerking met DPA besloten om een enquête online te zetten om de woonbehoefte in Appeltern te onderzoeken. De enquête heeft tot september 2016 online gestaan en is voor een ieder te bezoeken geweest. Het aantal respondenten is 34 en dat is voor de themagroep bevredigend. De themagroep heeft zich gebogen over de inhoud van de formulieren. Er is serieus behoefte aan een aantal nieuwbouwwoningen in Appeltern, te weten:

Binnen 2 jaar:

Huur: 1 patiowoning, 1 starterwoning, 1 seniorenwoning, 1 appartement

Koop: 2 vrijstaande woningen

Tussen 2 en 5 jaar:

Huur: 2 seniorenwoningen, 1 appartement (mag ook seniorenwoning zijn)

Koop: 1 vrijstaande woning, 2 patiowoningen, 1 starterwoning

Tussen 6 en 10 jaar:

Huur: 3 patiowoningen, 1 appartement

Koop: 1 patiowoning, 1 seniorenwoning

Langer dan 10 jaar:

Huur: 1 patiowoning, 1 seniorenwoning

Koop: 1 appartement, 2 patiowoningen

Patiowoningen: 4 koop, 5 huur, 1 onbekend

Leeftijd kopers:

2 : 36 tot 50 jaar

1 : 25 tot 35 jaar

1 : 50 tot 70 jaar

Leeftijd huren:

1 : 25 en 35 jaar

3 : 50 tot 70 jaar

1 : 71 en ouder

Koopprijs:

3 : 179.000 tot 225.000 euro

1 : 225.000 tot 250.000 euro

Huurprijs:

3 : tot 710,- per maand

1 : tot 895,- per maand

1 : tot 459,- per maand

Tijdljn:

Huur:

3 : tussen 6 en 10 jaar

1 : langer dan 10 jaar

1 : binnen 2 jaar

Koop:

- 2 : tussen 2 en 5 jaar
- 1 : langer dan 10 jaar
- 1 : tussen 6 en 10 jaar

Starterwoning: 1 koop en 1 huur***Leeftijd kopers***

- 1 : 25 tot 35 jaar

Leeftijd huren

- 1 : jonger dan 25 jaar

Koopprijs:

- 1 : minder dan 179.000,-

Huurprijs:

- 1 : tot 710,- per maand

Tijdljn:**Koop:**

- 1 : tussen 2 en 5 jaar

Huur:

- 1 : binnen 2 jaar

Seniorenwoning: 1 koop en 4 huur***Leeftijd kopen:***

- 1 :tussen 51 en 70 jaar

Leeftijd huren:

- 2 : tussen 51 en 70 jaar
- 2 : 71 jaar en ouder

Koopprijs:

- 1 : tussen 179.000 en 225.000,-

Huurprijs:

- 4 : tot 710,- per maand

Tijdljn:**Koop:**

- 1 : tussen 6 en 10 jaar

Huur:

- 2 : tussen 2 en 5 jaar
- 1 : binnen 2 jaar
- 1 : langer dan 10 jaar.

Appartementen: 3 huur en 1 koop***Leeftijd koper***

- 1 : tussen 36 en 50 jaar*

Leeftijd huren

2 : tussen 51 en 70 jaar

1 : tussen 25 en 35 jaar

Koopprijs:

1 : 300.000,- of meer

Huurprijs:

1 : tot 710,- per maand

2: tot 459,- per maand

Tijdljn:**Koop:**

1 : langer dan 10 jaar

Huur:

1 : binnen 2 jaar

1 : tussen 2 en 5 jaar

1 : tussen 6 en 10 jaar

Vrijstaande woningen: 3 koop**Leeftijd kopers:**

3 : tussen 36 en 50 jaar.

Koopprijs:

2 : 300.000,- of meer

1 : 225.000 tot 250.000,-

Tijdljn:

2 : binnen twee jaar

1 : 2 tot 5 jaar

Kangoeroewoningen: geen

Aantal respondenten dat wil verhuizen naar buiten Appeltern:

4 : tussen de 36 en 70 jaar

Aantal respondenten dat tevreden is met de huidige woonsituatie:

6 : tussen 25 en 71 jaar en ouder

Aantal dat wil verhuizen van buiten Appeltern naar Appeltern:

1: tussen 25 en 35 jaar

1: jonger dan 25 jaar

Bijlage 5. Actie- en aandachtspunten droomavond (januari 2016)

Tijdens de droomavond zijn de volgende actie- en aandachtspunten genoemd door de bewoners van Appeltern

nr.	categorie	de droom van Appeltern
1	wonen	nieuwbouw voor senioren
2	wonen	nieuwbouw voor jongeren
3	wonen	goedkope bouwgrond
4	wonen	bouwlocaties: school, betonfabriek
5	wonen	nieuwe gezinnen
6	voorzieningen	behoud school
7	voorzieningen	behoud winkel
8	voorzieningen	ruimte voor ontplooiing van verenigingen
9	voorzieningen	een kroeg
10	voorzieningen	ontmoetingsplek voor jongeren
11	voorzieningen	afhaalpunt voor pakketjes en verse producten
12	voorzieningen	invulling van de leegstaande school
13	voorzieningen	informatiesysteem om samen te rijden, samen boodschappen te doen
14	voorzieningen	behoud sportvereniging(en)
15	voorzieningen	behoud pinautomaat
16	voorzieningen	behoud brievenbus
17	voorzieningen	postkantoor
18	voorzieningen	steunpunt van politie, wijkagent, boa
19	voorzieningen	meer activiteiten, kunstroute, creatieve activiteiten
20	voorzieningen	dorpshuis midden in dorp, open overdag
21	voorzieningen	boodschappendienst
22	voorzieningen	afhaalpunt voor pakketjes en verse producten
23	voorzieningen	kinderopvang (combineren met school)
24	voorzieningen	jeugdthonk (jeugd 12 tot 19)
25	voorzieningen	kerk moet openbare functie krijgen

26	voorzieningen	voorzieningen om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen
27	voorzieningen	skatebaan
28	voorzieningen	tennisvereniging open overdag
29	voorzieningen	leesclub
31	woonomgeving	aantrekkelijker maken door de steenfabriek op te ruimen
32	woonomgeving	opruimen van rommel achter van de Zwaluw
33	woonomgeving	fatsoenlijk maken van trottoirs en berm Kerkstraat
34	woonomgeving	uiterwaarden mooier; dorp dicht bij de maas
35	woonomgeving	onderhoud van openbaar groen kampstraat
36	woonomgeving	opknappen plein achter de kerk
37	woonomgeving	hier en daar doorgetrokken trottoirs
38	woonomgeving	paden in het bos opknappen
39	woonomgeving	hoek stoomgemaal met kasteel en bos (Waalstraat)
40	woonomgeving	meer groen, meer bomen en hagen
41	woonomgeving	meer wandelpaden
42	woonomgeving	meer bloemen in het dorp
43	woonomgeving	antennemast weg of betere plek
44	woonomgeving	bomen op het kampplein terug
45	woonomgeving	hondenuitlaatveldje (voorkomen van overlast op straat)
46	woonomgeving	toegangswegen mooier maken
47	woonomgeving	betonfabriek/opslag vervangen door iets moois wat aansluit bij het dijkgevoel
48	woonomgeving	plein mooier met prieeltje en banken
49	woonomgeving	moeras Kerkstraat mooier maken
50	woonomgeving	natuurlijke oevers terugbrengen met wandelpaden
51	woonomgeving	rommel rondom thuis, vrachtauto, caravan, onderhoud groen
52	woonomgeving	beter onderhoud van plantsoenen
53	woonomgeving	klassiek dorpsplein met ontmoetingsmogelijkheid

54	vervoer	(openbaar) vervoer behouden voor ouderen en jongeren
55	vervoer	vergroten van eigen mobiliteit ouderen en jongeren
56	vervoer	mobilitieitsapp voor jongeren en/of ouderen (elkaar helpen bij vervoer)
57	vervoer	snelfietspad naar Nijmegen
58	vervoer	zelfrijdende auto over 5 jaar!
59	leefbaarheid	Dorpsconciërge voor ouderen
60	leefbaarheid	glasbakken op een betere plek
61	leefbaarheid	Dag van Appeltern blijft bestaan
62	leefbaarheid	Internetcafé voor ouderen, leren appen
63	leefbaarheid	mensen elkaar beter leren kennen
64	leefbaarheid	introductie nieuwe inwoners
65	leefbaarheid	klussenteam
66	leefbaarheid	rust in het dorp behouden
67	leefbaarheid	meer een gemeenschap gaat vormen, verenigingen meer samenwerken
68	leefbaarheid	dorpsplein waar mensen elkaar kunnen ontmoeten
69	leefbaarheid	lezingencyclus
70	leefbaarheid	meer activiteiten voor de jeugd (12 - 15 jaar)
71	leefbaarheid	ondersteuning bij ouderen van computergebruik
72	leefbaarheid	gereedschap en materiaal (uit)lenen
73	leefbaarheid	saamhorigheid onderling bij de inwoners
74	leefbaarheid	meer activiteiten voor ouderen aansluitend aan open eettafel
75	veiligheid	meer politie; minder inbraken
76	veiligheid	veiliger oversteekplaats bij de Noord/Zuid bij de van Rechterenstraat
77	veiligheid	aanpakken van de dealplekken
78	veiligheid	betere verlichting, in het dorp en in het buitengebied
79	veiligheid	buurtpreventieapp
80	veiligheid	buurtwacht/preventie
81	veiligheid	onderhoud van wegen, niet veilig door slecht maaien

82	veiligheid	slecht fietspad en verlichting Noordzuid richting de pont
83	veiligheid	verbod op motoren op de dijken
84	veiligheid	voetpad bij de van Rechterenstraat
85	veiligheid	verkeer remmende maatregelen, vluchtheuvel dichterbij elkaar
86	veiligheid	verlengen van wandelpad bij bruggetje / de tuinen
87	veiligheid	fietspad aan de dijk apart van de auto's
88	veiligheid	eenrichtingverkeer op dijk van schuur tot kerk
89	werk	een industrieterreintje waar ondernemers bij elkaar zitten
90	werk	meer ondernemingsvrijheid
91	toerisme	passanten haven
92	toerisme	rondleiding rondom bos, kasteel en Tuut
93	toerisme	terrasjes aan de maas
94	toerisme	Blauwe Sluis meer betrekken bij het dorp
95	zorg	meer gestructureerde zorg voor ouderen
96	zorg	kennis en kunde over zorg inzetten in eigen dorp
97	zorg	huisarts
98	zorg	zorgvoorzieningen
99	communicatie	jeugd meer betrekken
100	communicatie	betere informatievoorziening van wat er in het dorp gebeurt
101	communicatie	historie van Appeltern verzamelen en publiekelijk maken (website)
102	communicatie	Appeltern etaleren als "het mooiste dorp van Maas en Waal"
103	communicatie	discussie starten over opvang van vluchtelingen
104	communicatie	meer betrokkenheid bij gemeentelijke plannen
105	communicatie	inspraak vanuit het dorp richting de gemeente, glasbak, hondenpoep
106	communicatie	internet, wifi slecht in buitengebied
107	communicatie	kennis en kwaliteit van inwoners benutten

108	communicatie	meer samenwerken met andere dorpen
109	communicatie	promoten van Appeltern als strategische locatie t.o.v. snelwegen
110	communicatie	Tuut promoten
111	communicatie	herkenbaarheid, identiteit, Appeltern moet zich kunnen onderscheiden
112	diversen	energieneutraal Appeltern
113	diversen	verbetering van de vertegenwoordiging in de raad
114	diversen	gemeentelijke belastingen omlaag
115	diversen	zorgen dat jeugd terugkomt naar het dorp om daar hun leven verder op te pakken
116	diversen	kinderen spelen meer buiten